

NOVEMBER
1 T Vsi sveti
2 S Spom. ver. duš
3 O Hubert
4 P Karol Bar. +
5 S Judoita
6 N 22. pobink.
7 P Villard
8 T Bogomir
9 S Teodor
10 O Andrej Avell.
11 P Sv. Martin +
12 S Martin, papec
13 N 23. pobink.
14 P Jakob
15 T Albert Mag.

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in česnico — od boja do zmage!

GLASHILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IR NAJBOLJ
PRIJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRAVZENIH
DRŽAVAH,
AMERIČKIE.

ŠTEV. (NO.) 216.

CHICAGO, ILL., SREDA, 9. NOVEMBRA — WEDNESDAY, NOVEMBER 9, 1938

LETNIK (VOL). XLVII.

Francija se boji za kolonije - Rim počastil Mundeleina

Francija vidi sumljiva znamenja v obisku, ki ga namerava Chamberlain napraviti v Pariz. — Strah, da utegne Anglia vreči nazajem francoske kolonije v plen. — Proti Daladierju se snuje močen odpor.

Pariz, Francija. — Te dni se je objavilo, da nameravata briti v Pariz na obisk angleški min. predsednik Chamberlain s svojim zun. ministrom Halifaxom. Namen obiska, kakor se uradno poroča, bo, da se med obema državama ustanovi nekaka skupna fronta. S to objavo se ne pove dosti in zato so francoski krogi, ki nasprotujejo Chamberlainovi politiki, v resnih skrbih, da bo ta obisk pomenil za Francijo nekaj bolj usodnega kakor pa dobrega, kajti sumijo, da bo ta "skupna fronta" uravnana na ta način, da bo Francija stala v prvih vrstah in žrtvovala, dočim se bo Anglia skrivala za njenim hrbotom. V tem smislu so nekatere vplivne osebnosti naravnost posvarile francosko javnost, naj pazi, kaj se bo na konferenci s Chamberlainom ukrenilo.

Tako je v ponedeljek v nekem listu apeliral general Tilho, ki je podpredsednik akademije za socijalne vede, apeliral na Francoze, naj bodo gluhli za sklepe, ki se bodo sprejeli pri razgovorih in kateri bodo šli razprave za tem, da se razkosajo francoske kolonije. Ost, pravi, bo naperjena predvsem proti kolonijam Togo in Kamerun, ki ste glavni točki za francosko varnost; ako se namreč oddate Nemčiji, bo ta ustavnila tamkaj vojaško postojanko, ki se bo uporabljala proti Franciji.

Iz tega članka in iz drugih podobnih se razvidi, da imajo Francozi v resnicu strah pred Chamberlainovo politiko, kajti zdri se jim, da je zdaj Francija na vrsti, da jo vrže Chamberlain v zrelo nacizmu, da na ta način obvaruje Anglico pred njim, kakov je obvaroval z žrtvovanjem Čehoslovaške. Prisluhite, da je Chamberlain nov končni cilj ta, da si bosta s Hitlerjem razdelila delokrog in Hitler bi imel neomejeno roko v Evropi, dočim bo Anglia šla za tem, da si ohrani prestiž v svojih ozemljih po drugih delih sveta. V to zvezo bi bili sicer pripuščeni tudi Francija in Italija, toda le kot velesi druge vrste.

Ako bo skušal Chamberlain izvesti ta načrt, bo prišla Francija v tak položaj, da ga brženo ne bo mogla preprečiti, kajti osamljena, kakov je točasno, ji ne preostaja drugega, kakor da sledi Angliji, četudi bi šla pri tem v svojo pogubo. Povrh vsega pa je tudi notranje tako razvojena, da ji ni mogoče enotno nastopiti. Tako nekatere vodilne osebnosti, celo v vladi, naravnost kažejo svoje simpatije za Nemčijo in min. predsednik Daladier jim mora, v položaju, kakov je, četudi ne popolnoma slediti.

Situacija pa se utegne še poslabšati in nastopiti še večji razdor, kajti socialisti, komunisti in delavska konfederacija se pripravljajo na skupen naskok na Daladierja, da ga prevržejo in izpreneme zunanjou politiko.

Ako pride do tega, je možno, da bo pod novo vlado Francija zopet obnovila svojo staro zvezo z Rusijo, kar bi seveda položil v sivoj soseščini.

AMERIKA V PRIPRAVI

Varovati pripravljena oba ameriška kontinenta.

Washington, D. C. — Svet je imel zadnjo nedeljo priliko slišati ponovno zatrdilo, da so Zed. države pripravljene, varovati ne samo svojega lastnega ozemlja, marveč, da veljajo nekaj pokroviteljstvo obema ameriškima kontinentoma v celoti. To je objavil državni podtnajnik Welles v svojem govoru, ki ga je naslovil na državje južne Amerike, pozivajoč jih na medsebojno sodelovanje v tem času, "ko nauk sovraštva grozi civilizaciju."

RUMUNSKI KRALJ V ŠKRIPTIH

Bukaresta, Rumunija. — Kako trdijo diplomatski opazovalci, se nahaja rumunski kralj Karl v zagatu, kako naj uravna svojo tujezemsko politiko. Gre za to, ali naj ostane pod pokroviteljstvom Francije in Anglije ter obremeni tudi Rusije, ali pa se naj nasloni na ojačeno Nemčijo.

V enem in drugem slučaju pa mu grozi nevarnost, da bo izgubil nekaj svoje zemlje: V prvem slučaju bo najbrž Rusija zahtevala, "ii odstope Besarabijo, v drugem slučaju pa bo moral vrepustiti Ogrski vsaj del Transilvanije, ki jo je dobila Rumunija od nje po vojni."

NA LAHEK NAČIN PRIŠEL DO PURANOV

Chicago, Ill. — Armorour Packing družba je prejela z a d n i p e t e k telefonko naročilo, naj dostavi v St. Mary's šolo pri Mundleinu 30 očiščenih puranov. Ker šole večkrat pošiljajo taka naročila za jestivne, ni bilikake sumnje. Ko je voznički pripeljal blago, ga je pred vratil šolske kuhinje čakal neki moški in mu postrežljivo pomagal, izložiti purane na travo, in pri tem takoj vladljivo in tako ohlino govoril, da je voznik celo pozabil, dati mu potrdilo v podpis. Ko se je čez nekaj časa vrnil za podpis, ni našel niti puranov, niti moškega, in izvedel, da šola sploh ni puranov naročila.

NIGRE SI IZVOLIL ZA NOSILCE

Fountain Inn, S. C. — Predeo je 64 letni James H. Drummond, ki je bil farmer in trgovec, umrl preteklo nedeljo, je izrekel že, naj nosi njegovo truplo ob pogrebu "sest uglednih nigrov," in sicer za to, ker je, kakov je omenil, posebno interesiran v dobrobiti njegov v svoji soseščini.

Ako pride do tega, je možno, da bo pod novo vlado Francija zopet obnovila svojo staro zvezo z Rusijo, kar bi seveda položil v sivoj soseščini.

SOVJETI POZI- VAJO SVET

Napovedujejo osvojevanje na-
ziske Nemčije.

Moskva, Rusija. — V komunističnem glasilu Pravda se je za 21. obletnico ustanovitve sovjetske republike, preteklo nedeljo, priobčil članek, v katerem se poziva proletarijat celega sveta na odpor proti fašizmu in reakciji. Članek povdarda, da se samo z miroljubimi izjavami ne bo prišlo daleč, češ, da se je "med agresivnim fašizmom in imperijalističnimi klikami Anglije in Francije sprejel vojni sporazum," proti kateremu je potreben, da mu ljudstvo pokare oboroženo pest. Ako se ne bo delavstvo sveta poprijelo, nadaljuje članek, bo Nemčija v ugodnem položaju, v kakoršen je, prihodno pomlad osovijila Ogrsko, nato podljarmila Poljsko, Jugoslavijo, Rumunijo, Bolgarijo, ter potem Francijo, Belgijo, Nizozemsko, Dansko in Švico. Vse to bo le priprava za njen končni veliki udarec na sovjetsko Rusijo, ki ima priti v jeseni leta 1941.

DOLGO POTOVANJE DO BOLNE MATERE

Chicago, Ill. — Mrs. L. E. Walther, 846 No. Harding Ave., je pred nekaj tedni težko zbolela in izrazila je željo, da bi rada še enkrat videla svojega sina Henryja, preden umre. Toda Henry, ki je star 24 let, je bil 4,500 milj daleč nekje v divjinah Alaske na lovu, kamor je odšel meseca aprila. Družina ni niti vedela za njegov naslov. Tedaj pa so ji priškočili na pomoč radio amaterji širokemel Chicago in pričeli iskati zvezne z amaterji v Alaski. Res so dobili drugoga za drugim in končno enega, ki je našel Henryja in ga obvestil o položaju doma. Ta se je odpovedal k obrežju in tam se mu je posrečilo dobiti nekaj parnik, ki ga je pripeljal do Kalifornije, od koder je nato prijetel v Chicago z aeroplano zadnjo nedeljo ter še isti dan obiskal bolno mater v bolnišnici. Tako je tekmo enega tedna prispel iz sredine alaskih pustinj v Chicago.

POTRESI NA JAPONSKEM

Tokio, Japonska. — Tekom treh dni koncem tedna je občutilo to mesto pet potresnih sunkov. Vsi pa so bili lažjega značaja in niso povzročili nesreč, pač pa se je moral ponovno križeviti z železniški promet ustaviti zaradi zasutih tračnic od plazov.

ZMAGOSLAVINI POHOD OGRSKE

Budapest, Ogrska. — V soboto so ogrske čete zmagoslavno vkorakale v nove pokrajine, ki jih je ta država na lahek način pridomila po odredbi Nemčije in Italije na račun Čehoslovaške. Na čelu čet je v nedeljo jezdil ogrski regent Horthy na belem konju preko mostu čez Dravino in stopil v mostu čez Dravino in stopil v noselj slovansko mesto Komarom.

KARDINAL ZAHTEVA OSEBNO SVOBODO

München, Nemčija — Tučnajški kardinal Faulhaber je v svoji pridigi, ki jo je imel zadnjo nedeljo v katedrali pred 5000 poslušalcem, izrazil odločno besedo, da se imajo priznati posameznikom njih pravice, zlasti, da lahko verujejo v Boga, da lahko izpričujejo svoje prepričanje in, da smejo slediti svoji vesti.

KRIŽEM SVETA

Manila, Filipini. — Zaradi nemirov, ki jih je izvala volilna kampanja, je predsednik Quezon postavil več pravico pod vojaško nadzorstvo.

Tokio, Japonska. — Neki list, ki se smatra za glasilo armadnega poveljstva, je zadnjo nedeljo priobčil ostro svetilo Zed. državam, da bo Japonska podyzela prototkorake, ako jo bo Amerika skušala prisiliti, da obdrži "odprte dure" na Kitajskem.

Oslo, Norveška. — V neki fotografski delavnici se je v soboto ponoči priprenila tragedija, ko je tamkaj zgorelo 30 oseb. Požar se je vnel med domačo zabavo, ki je bila prirejena v delavnici, in zaprl žrtvam izhod.

—

NESREČA ZA NESREČO SE VRSTILA

Chicago, Ill. — 32 letni Ted Rice, živeč na 731 No. Clark St., je imel tri tedne težke preizkušnje. Sredi oktobra je padel in si złomil nogo. Vsled tega je nato izgubil delo kot voznik truka. Sledil je nato ponovni udarec, ko ste mu zadnji petek izginili žena in pet let stara hčerka z njim; dejali ste, da greste v kino, na kar se niste več vrnili. V nedeljo je obiskal sorodnike, da bi izvedel za žero, in pri tem je

zoper padel in ter si ponovno poškodoval nego.

MOŠKI SE UČE KUHATI

Okrug 50 trgovcev in profesionalcev v New Yorku je organiziralo med seboj kuhiški kontest, za kar jim je neki hotel dal priliko, da se lahko v njega kuhiške umetnosti. Slika kaže, kako hotelski poslovodja uči podpredsednika neke nikel in dajm trgovině, kako se lipi krompir.

KARDINAL V ČASTI

Cerkvene in civilne oblasti predile kardinalu Mundeleinu časten sprejem.

Rim, Italija. — Chicaški kardinal Mundelein, ki je prispel v Rim, da prisostvuje obredom proglasitve blaženim Matere Cabrini, je postal srednje pozornosti tukajšnjih cerkev, predvsem pa še vatikanskih krogov; tudi civilne oblasti so izkazale časti njemu in z njim Zed. državam samim.

V nedeljo je bil kardinal v avdijenci pri papežu Piju in domnevna se, da se je pri tem govoril o možnosti upostavitev diplomatskih odnosa med Zed. državami in Vatikanom. V pondeljek pa je bil kardinal častni gost pri sprejemnem banketu, ki ga je priredil ameriški poslanik. Ob tej prilikli so bili poleg 15 škofov in duhovnikov ter lajikov, ki so prišli s kardinalom iz Amerike, navzoči tudi zastopniki Vatikana, italijanske države ter številni diplomati. Vatikansko glasilo pa je isti dan v posebnem članku poveličevalo kardinalovo delovanje na cerkevem in dobrodelnem polju.

—

ZAGONETEN NAPAD

Bloomington, Ind. — V nedeljo pozno ponoči so našli 21 letno univerzitetno dijakinja Mary E. Mellington, ki je bila pogrešana od sobote zjutraj. Našli so jo blizu nekega kamenoloma, zasuto pod kumpon kameja. Deklica je bila sicer živa, toda bila je tako zmedena, bržkone od pretega strahu, da ni bila zmožna vovedati, kdo jo je napadel, in kako je prišla v tak položaj.

—

Moški se uče kuhati

Okrug 50 trgovcev in profesionalcev v New Yorku je organiziralo med seboj kuhiški kontest, za kar jim je neki hotel dal priliko, da se lahko v njega kuhiške umetnosti. Slika kaže, kako hotelski poslovodja uči podpredsednika neke nikel in dajm trgovině, kako se lipi krompir.

Iz Jugoslavije

Zanimiva statistika "Kronike slovenskih mest", ki poroča o pitju alkohola med šolsko mladino. — Strašna nesreča hlapca na Vranskem. — Smrtna kosa. — Razne druge vesti in novice iz domovine.

Zalostne številke

Ljubljana, 18. okt. — V zadnjih številki "Kronike slovenskih mest" je med drugimi podatki o slovenskih mestih opaziti tudi zelo zanimiv članek, v katerem Vojko Jagodič razpravlja o alkoholizmu med učencem osnovnih in meščanskih mest za slovenskih mestih za šolsko leto 1936-37. V osnovne šole v 17 slovenskih mestih hodi 8618 dečkov in 8311 dečkic, skupno 16.929. Od teh otrok uživa alkoholne piše 3800 dečkov, skupno 8924, torej 52%. V prvi vrsti vodi Krško, kjer pije 96% otrok, v Slovenski Bistrici 92%, v Črnomilju 90%, v Dolnji Lendavi 86%, v Ptaju 85%, v Ljutomeru 82%, v Laščem 79%, v Radovljici 76%, v Slovenski Konjicah 71%, v Novem mestu 70%, v Kranju 53%, v Celju 47%, v Murski Soboti in Kamniku 46%, v Ljubljani 37%, v Mariboru 35%, v Škofji Loki 34%.

Meščansko-sloških učencev je v Sloveniji po mestih 2897 dečkov in 3400 dečkic, skupno 6297. Od teh uživa alkoholne piše 2212 dečkov in 2005 dečkic,

Amerikanski Slovenec

in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, pon-
srednjekov in dnevov po praznikih.

Izida in tisk:
EDINOST PUBLISHING CO.

Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Maročnina:

Za celo leto	\$5.00	Subscription:	\$5.00
Za pol leta	2.50	For one year	2.50
Za četr leta	1.50	For half a year	1.50
Za četr leta	1.50	For three months	1.50
Chicago, Kanado in Evrope:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četr leta	1.75	For three months	1.75
Posamezna številka	3c	Single copy	3c

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at
Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Komarno

Vsa naša javnost je s tesnobnim zanimanjem sledila trdi, neizprosni diplomatski borbi, ki se razvila v obdonavskem mestu Komarnu med madžarskimi in češko-slovaškimi zastopniki, ki so se zbrali, da v smislu monakovskega sporazuma potegnijo novo mejo med Madžarsko in Češko-Slovaško. Slovaki in Rusini so se trdovratno borili za vsako ped svoje zemlje. Pristali so na boleče žrtve. Ponudili so Madžarom ozemlje, na katerem prebiva 650 tisoč ljudi, od katerih je 480.000 Madžarov, ostali pa so Slovaki (50.000), Ukrajinci (30.000), Nemci in Judi. Toda Madžari so zahtevali še enkrat toliko: milijon 100.000 ljudi, med njimi 250.000 Slovakov. Madžari so bili oholi. Žvenketali so s sabljo, grozili, odrejali vojaške ukrepe na meji. Toda Slovaki in Ukrajinci, ki so za češko-slovaško vladu vodili pogajanja, niso mogli dalje. Rekli so Madžarom: Ne! nakar so slednji pogajanja razbili in odšli nazaj v Budimpešto, češ bodo že velesile potegnile mejo. Kajti štiri velesile so v Monakovem 30. septembra zares odredile, da mora biti poljsko in madžarsko vprašanje rešeno do konca januarja, sicer bodo one novo mejo enostavno diktirale, kakor se je to zgodilo za nemške Sudete. Oglejmo si zdaj zgodovino preteklih dogodkov.

Poljska si je takoj sama postregla. Skoraj istočasno kot Nemčija je zasedla tješinsko ozemlje od Bogumina do Jablunkova ter si tako priključila 800 kv. km na rudah zelo bogatega ozemlja, na katerem prebiva okroglo 250.000 prebivalcev. Le za tri ali štiri občine na južnem bregu Visokih Tater, koder Poljaki baje prebivajo v večini, si je varšavska vlada pridržala pravico, da zahteva plebiscit, toda to naj bi se zgodilo nekoliko kasneje, potem ko bi bili Madžari zadovoljeni. Ali iz obzirnosti do prezaposlene praske vlade, ali iz dobro preračunanih razlogov, ki so v zvezi z zahtevo po skupnih poljsko-madžarskih mejah, danes ni mogoče povedati.

Drugače pa je bilo z madžarskimi zahtevami. Šef madžarskega generalnega štaba general Keresztes-Fischer je že imel pripravljene vojaško opremljene "prostovoljce", ki bi morali v trenutku, ko je bila praska vlada na kolenih in brez vsake moči, viteško udariti čez mejo in pobasati nekdanje dežele krone svetega Štefana tja do vrh Karpatov, koder se vije poljska meja. Ti načrti junaškega zahtevanja pa so se izjavili, ker so se kar naenkrat pojavele nepremagljive ovire. Neko sporočilo nemškega poslanika madžarskemu ministrskemu predsedniku je v zvezi s tem. Ko Madžarom ni bil dovoljen viteški pohod na Slovaško, ki je bila brez obrambe, so se morali zadovoljiti z diplomatsko mizo, ki pa so se je kot spreti diplomatici znali izvrstno poslužiti. Najprej je madžarska diplomacija poskusila v Varšavi pri poljski vladi, ki je Nemčiji prijateljsko naklonjena. Polkovnik Beck, ki ga vežejo star spomini na regenta Horthyja, je navdušeno zgrabil za priložnost in brez ovinkov izpovedal, da tudi Poljska želi skupnih mej z Madžarsko, pa čeprav bi tekle na hrbtu več kakor treh milijonov zasluženih Slovakov in Rusinov. Madžari so nato odbrzeli v Rim, kjer pa so za svoje težnje našli že dokaj manj razumevanja, čeprav ni mogoče trditi, da bi bili osorno odbiti. V Nemčijo Madžari — v kolikor smo poučeni — niso šli poizvedovati, pač pa so pričakovali, da bosta tamkaj v njihov prilog govorili Italija in Poljska. Tudi Francije, ki se je ocividno odpovedala vsaki politiki v Srednji Evropi, niso spraševali, pač pa so sprožili to vprašanje pri Angležih, kjer pa so naleteli na pikro zavrnitev. Podoben odmev je prišel od balkanskih držav, ki so v Budimpešti povedale, da ne morejo razumeti, zakaj naj bi morali Slovaki in tistih 700.000 Rusinov umreti, da prideta Madžarska in Poljska do skupnih mej, in kakšen pomen naj bi to imelo za pomiritev Evrope po načelu samoodločbe.

Oboroženi s poljsko podporo, računajoč na ohlapnost odpora pri velesilah ter v svesti si onemoglosti češko-slovaške države, so Madžari prišli v Komarno z oholimi načrti. Z neverjetno drznostjo so predložili svoje zahteve. Takojšen odstop skoraj polovice Slovaške in Podkarpatske Rusije, po ostali Slovaški in Rusinski pa plebiscit. Vse to na osnovi ljudskega štetja iz leta 1910, ko madžarski uradniki takoj rekoč nikjer niso zabeležili kakšnega Slovaka ali Rusina. Češko-slovaška delegacija je Madžarom v njihovem materinskem jeziku odgovorila, da so njihove

zahteve nesramne. Kajti medtem ko so Madžari mobilizirali evropsko diplomacijo, da bi jih podprla, tudi Slovaki in Rusini niso bili mirni. Zgodovina bo pisala, da so oni rešili češko-slovaško državo. Sklicujoč se na načelo samoodločbe narodov, ki ga je znova proglašila monakovska konferenca štirih velesil, so najprej Slovaki, za njimi pa še podkarpatski Rusini objavili ustanovitev svojih lastnih narodnih držav s pristavkom, da hočejo ostati v okviru skupne države s Čehi vred. Tako so Slovaki in Rusini dokončno raztelesenje države preprečili, in ko so se Madžari pokazali v Komarnu, niso imeli več pred seboj tropo obupanih delegatov, o katerih so mislili, da bodo vse podpisali, kar jim bo predloženo — če se že ne bodo kar naranost vrgli v široka madžarska naročja — ampak samozavestno zastopstvo narodov, ki so se po načelu samoodločbe prostovoljno izrekli za življenje v skupni slovanski državi.

Pogajanja v Komarnu, ki jih je za češko-slovaško vladu vodil slovaški ministriški predsednik dr. Tiso, so koj po prvih dneh obtičala. Madžarske zahteve in sploh nastop madžarskih delegatov so bili nesprejemljivi. Dr. Tiso je šel do skrajnih meja potrežljivosti in popustljivosti, toda vse Slovaške in podkarpatske Rusije ni mogel vreči v madžarsko žrelo, da nasiti nasprotnika. Obe nasprotujuči si stranki v Komarnu nista bili brez tihih opazovalcev in polskih zaveznikov. Tako je getovo, da se je češko-slovaška delegacija smela nekoliko opirati na Nemčijo in na njeno izjavo, da gre pri razkosavanju Češkoslovaške le za treditev manjšinskih krvic, ne pa za zadostitev kakšnih drugih imperialističnih pustolovščin na škodo načela samoodločbe narodov. Gotovo je tudi, da so se Madžari oslanjali na Poljsko, ki se je menda vselej v vsej zgodovini, kadarkoli je šlo za slovanske težnje, vezala z nasprotniki Slovankov. Ko so Slovaki videli, da hočejo Madžari z glavo skozi zid, so poslali svojega delegata takoj k Hitlerju v Nemčijo, in iz Berlinja je prišla mrzla sapa, ob kateri je Madžare zazeblo, toda kmalu so morali dobiti od nekod novega poguma, ker so udarili s pestjo po mizi in pogajanja enostavno razbili.

Ker ni bilo upanja, da bi se v takšnih okoliščinah pogajanja obnovila, je zadeva prišla pred velesile. Končno pa sta odločila — odkar vemo, da Francija in Anglia vselej le priblimujeta — Hitler in Mussolini. Borbo Slovakov in Rusinov za svojo materinsko zemljo, ki jim jo hočeta odjesti Madžarska in Poljska, z iskrenimi simpatijami sledujemo tudi mi. Ni potrebno, da bi zaradi samoljubnih imperialističnih sanj moralno narodnostno izbirati kar štiri milijone Slovanov. Evropa takšnih žrtev za svoj mir ne potrebuje, ker bi bile le seme novih vojn.

FARNI BAZAR V DEN-VERJU

Denver, Colo.

Naša fara Kraljice sv. Roženega vence po zopet imela bazar, kakor vsako leto in sicer sledeče dnevi: 20., 24., 26. in 27. novembra. Lepo se prosi vse naše farane, da kupujejo tike od onih, katerih gredo po hišah in tako pomagajo za cerkev kar je največ mogoče, ker vsi veste, da ima cerkev velike stroške, dchedki so pa tako mali. Zato se vas tudi vabi, da zgoraj omenjene dneve, prideš na bazar. Tam boste dobili za majhen denar veliko lepih stvari in s tem pomagali cerkevi. Cerkev je last nas vseh, zato je vseh nas dolžnost, da po svojih močeh cerkevi pomagamo, kajti vsi jo potrebujemo v različnih potrebah. Ako bi se vsi farani udeležili bazarja, bi se gotovo nekaj napravilo za cerkev. — Kakor veste,

je pri fari še veliko dolga, od katerega je treba plačevati velike obresti. Ta denar, ki se leta za letom izda za obresti, je precejšen, dolg pa le vedno ostaja isti. Če bi se mogel vsaj en tisoč na leto odbiti od dolga, pa bi se s tem obresti že precej znižale, vsako leto. Zato farani, ste prošeni, da vsaj po svojih močeh pomagate, da se bo ta dolg znižal vsak leto za kak tisoč dolarijev. — Res, imamo dobre farane, ki dajejo mesečne prispevke in nedeljske kolekte in tudi drugače pri vsaki stvari pomagajo za svojo cerkev. Toda je pa tudi še nekaj takih, ki jaka malo svojo cerkev podpirajo. Ce bi vsi cerkev podpirali, kot jo nekateri, bi se kaj lahko vsak leto na dolg nekaj odpalačalo. Kar vi darujete za vašo cerkev, vam bo gotovo Bog že tukaj na zemlji nadomestil, zaradi tega ne bote nič manj imeli.

Dajte bi presil naše farmarje, kateri žive po farmah, da se gotovo tudi cni udeležijo cerkvenega bazarja in po svojih močeh pomagajo. — Prav bi bilo, da bi vsi rojaki podpirali one trgovce, ki imajo v našem programu za bazar svoje oglase. Kupujte pri njih, saj imajo vsakovrstne stvari naprodaj in prav getovo bote zadovoljni. — Torej še enkrat Slovenci v Hrvatje, prosim, ne pozabite našega cerkvenega bazarja.

George Pavlakovic, tajnik cer-

Pozneje sem šla tudi k Majaru v Borovnici v prodajalno. Glej ga šmenta, tudi tu so se klanjali, ko sem prišla in ko sem odšla. Pa povprašam mama, kaj je to vendar, da se vse povsodi klanja, sicer — z besedami, nihče namreč ni več vponglni hrbita, pa so mi mama povedali, da to je zdaj v Sloveniji običajni pozdrav. Torej — mesto dobro jutro, dober večer ali z Bogom, se le enostavno pozdravlja: klanjam se! In ko sem vedno te pozdrave čula, mi je pogostoma prišla na misel neka dogodbica, ki sem jo že pred več časom čitala v angleški knjigi.

— Neki katoliški mož je bil po-

ročen z nekataličanko. Ker pa je mož bil v cerkvenem oboru, si je žena moža na ljubo želela bolj spoznati katoliške cerkve običaje; želela je moža presenečiti, pa se je eno nedeljo dopolne odpravila k sv. maši. Bila je pa pozna, prišla je v cerkev ravno, ko so ljudje ustali k evangeliju. Ker pa ona sploh ni ničesar vedela od mašnih obredov, je pa mislila, da so ljudje, zaradi možvega cerkvenega obreda, njej v počast vstali. Šla je po cerkvili dol do pred oltarja in se ljudem na obe strani priklanjala in slednji reče: le sedite, le sedite, jaz sem sicer zelo skromna, rajši bi, da bi mi ne izkazovali te časti. — K temu je bilo le še toliko pristavljen, da njen mož po maši je bil prvi, ki je izginil iz cerkve. — Toda, to se je menila dogodilo v Ameriki, a jaz pa imam pisem na kupe in sto in eno vprašanje, kaj in kako je v starci domovini? Od vseh strani prihajajo pisma, od mojih sopotnic, od znancev in prijateljev, in vsem dolgujem odgovore. — Torej — zopet doma, doma v Ameriki, zatorej še enkrat pozdravljeni vsi, kateri so mi poslali izraz sočutja, ko se je nahajal Mr. Blai v bolnici. To je tudi vzrok, da nisem na pisma odgovorila ali že preje kaj pisala. Soprogu se sedaj, hvala Bogu, dasi počasi, vendar obrača na bolje; pobil se je bil namreč pri delu, ko je padel s strehe na cement, mu je lobanja počila za kake 3 centimetre, in se je torej nahajal v bolnici, ko sem jaz iz domovine prišla. To je seveda povzročilo veliko žalost in skrb, preje med otroci in poznaje tudi meni, vendar, hvala Bogu, da se ni bilo hujše. Naj se tu še enkrat javno zahvalim vsem, ki so na en ali drug način pomagali moji družini v tej nevreči, ko me ni bilo doma.

Dosti priznanja sem dobila z članke, v katerih sem moja skromna pota po domovini opisovala. Zelo, zelo me veseli, da sem cenjenim čitateljem ustrelila z mojim pisanjem, kajti v resnici sem se bala, da sem se spuščala preveč v podrobnosti, ki bi morda ne znale vseh vseh čitateljev zanimati. — V prihodnosti, ko bo čas dopuščal, zapisa bom še, kar še nisem, vsaj si tudi sama zase želim obdržati za vedenje v spominu vse utise, vse veselje in tudi žalost, ki sem jo doživelja ob mojem obisku v domovino. Res — veliko domotožje sem imela, predno sem šla v domovino in ko se mi je želja izpolnila, da sem zopet videla očeta, mater, rojstni kraj, misli-

(Dalje na 4. str.)

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Iz domovine

Cleveland, O. — Iz Gibine pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah na Stajerskem je pred kratkim prispeval k svojemu možu Steve Sumenu njegova soproga Marija z dvema sinovoma in hčerkom.

Nov grob v La Salle

La Salle, Ill. — Te dni je tukaj umrl poznani rojak Frank Karun v starosti 55 let. Doma je bil iz občine Braslovče pri Celju na Stajerskem. Zapušča ženo, sina in tri hčere, v starem kraju pa mater in brata.

Z obiska

Cleveland, O. — Pred kratkim se je vrnila z obiska v starci domovini Mrs. Mary Naglič s hčerkjo Antoinette. Z njo je prišel tudi 12 letni Joseph Bergo.

Na prepovedanem lov

Calumet, Mich. — Tone Gauherich iz Osceole se je domislil, da bi bilo dobro priti v sedanji časi do denarja, zato se je podal v bližnje gozdove, da nalovi muskrate, katerih kože se dobrilo prodajo. Na nesrečo ga je zalotil lovski čuvaj in Tone je bil pred sodniki obsojen na denarno globo.

Težko prizadet rojak

Burton, O. — Hugo je bil pred kratkim prizadet rojak Joseph Adamčič. Ogenj mu je namreč uničil hlev z vso živo vred, katerega je imel 17 let. Poleg tega je zgorela detelja, ki jo je imel na podu in vse poljsko orodje. Tudi silo je ogenj uničil. Tako je prišla družina ob vse, kar so si te kom 20 let trdoga dela prihranili. Rešili so si samo hišo. Ogenj je nastal v sredu 26. oktobra ob večji vremenu.

Rojenice

Milwaukee, Wis. — Vile rojenice so pred kratkim bile na obisku pri družini Mr. in Mrs. Martin Frkovich in jim prinesle v dar krepkega dečka.

TARZAN NEUSTRAŠENI

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO.

Naslov in imenik glavnih uradnikov

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
 Podpredsednik in mladinski nadzornik: Geo J. Miroslavich, 3724 Williams St., Denver, Colo.
 2. podpredsednik: Franc Primožič, 1927 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.
 Tajnik: Anthony Jeršin, 4825 Washington St., Denver, Colo.
 Blagajnik: Michael P. Horvat, 4417 Penn St., Denver, Colo.
 Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Sneed, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNÍ ODBOR:

Predsednik: Matt J. Kochvar, 328 Central Block, Pueblo, Colo.
 2. nadzornik: Mike Popovich, 9510 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
 3. nadzornik: Joe Blatnik, 2609 E. Evans, Pueblo, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Frank Glach, 1096 E. 77th St., Cleveland, Ohio.
 2. porotnica: Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, O.
 3. porotnik: Peter B. Goleš, R. D. No. 2, Box 143, Sandy, Utah.
 4. porotnik: Joseph Skrabec, 412 W. New York Ave., Canon City, Colo.
 5. porotnik: Frank M. Tomšic, 903 W. 6th St., Walsenburg, Colo.

URADNO GLASILO:

'Amerikanski Slovenec', 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Vse de narne nakaznice in vse uradne reči naj se pošiljajo na glavno tajnik, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Prostje se spremem začarovalnino, kakor tudi boholjske nakaznice, naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovaniom, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmožni angleškega jezika, da se ji priklopijo. Kdo želi postati član Zvezze, naj se oglesi pri tajniku najbližnjega društva Z. S. Z. Za ustanovitev novih društva zadostuje osem členov. Glede ustanovitve novih društva pošlje glavni tajnik na zahtevo vsa pojasnila in potrebuje listine.

SLOVENCI, PRISTOPAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

30-LETNI JUBILEJ ZSZ

(Pisje Johanna V. Mervar, II. porotnica ZSZ.)

Dočakali smo zopet jesenske dneve s krasnimi barvami in konci leta. Bliža se začetni dan, adventni čas, glavne letne seje, božični prazniki in konč jugoslovanske kampanje. Ustanovitev jugoslovanske organizacije Zapadne Slovenske Zvezze. — Vprašanje, koliko smo v tem jubilejnu letu napredovali. Ponosni smo, uradniki in učenci društva, kateri bodo odnesli lepe nagrade z dokazom zanimanja in izvajanja za svojo organizacijo ZSZ.

Glavni odbor se je dosedaj odlikoval, kakor tudi druga druga druga agilna društva, katera se boste za prvenstvo in dobro delo žele materialno in moralno. Čast, kakor tudi bodoči društveni napredki.

Ni še prepozno!

Cenjeni uradniki društva, sestre. Enajsta ura je takoj. Samo še nekaj tednov časa, da rešite svoje društvo iz globocine nečustnega mesta. Ne zamudite te zadnje prilike. Pridobite kandidate za vodstvo v mogočno ZSZ. Stojte svojo dolžnost do organizacije, ki je vam vedno ob strani. Zmaga je v vseh bolzinih in nezgodah. Vpisite

Dopisi lokalnih društev

IZ URADA DR. SVOBODA
ŠT. 36, ZSZ.
So. Chicago, Ill.

Cenjeni sobratje in sestre. Enajsta ura je v četrtek 10. novembra je rečena mesečna seja našega društva. Vsi ste prav prijazno pozvali, da se seje udeležite, ker je seja važna za vse. Po-

šak seji, imamo za določeni dan, kadar priredimo naši mladini božičnico ali takozvani "Christmass party". Zaradi te-

ga se vabi, da vsi pridejte in delujete na to, da bo ta božična, na kateri bo "Santa

Claus" obdaril naše otroke kar najboljši izpadla. Naj bo to zadava vseh članov in članic,

če takrat povabljeni na omejeno božičnico tudi vsi odrasli in članice in starši, ki so člani našega društva. Za vse bo

Ob enem se naznana, da bo četrtek 10. novembra ob tem času tudi seja mladinski oddelki. Opozari se, da so seje udeležijo. Je važno

da se tako privadijo Zvezze vedno bolj množi. Ne-

koliko dobre volje in malo poguma, pa bomo gotovo vsak nekaj napravili za našo organizacijo v letošnjem jubilejnem letu. Torej!

Se enkrat vas pozivam, da ne pozabite seje v četrtek 10. novembra, ki bo v navadnih prostorih in sicer pri sobratu tajniku na 9510 Ewing Ave. — Pezdrav in nasvidenje na seji.

C. Grmek, pred.

IZ URADA DR. SV. KATARINE ŠT. 29, ZSZ.

Cleveland, O.

Cenjene članice. Tako prijetno smo se zabavale na zadnjem mesečni seji, da mi je bilo res žal, da niso bile vse naše članice navzoče. Prijazno smo bile prisenečene, ko pride na sejo Chester Poldan, tajnik angleško poslujočega društva Three Star Lodge iz Chicago, Ill. (Prav zauber fant. Dekle, lahko se vam feržmaga, katere ste zamudile sejo). Izročil nam je cestne pozdrave in voščila za kampanjski uspeh od glavnega predsednika Leo Jurjoveca. Izrazil se je, da se mu je zelo dopadla živahnost in zanimanje naše mladine. — Sveda, imeli so svoj Halloween Party in bili so prav praznčno razpoloženi. Najlepše maske so doble nagrade.

Vsakovrstne zabave je bilo v polni meri. — Lepa hvala sestram: Krajc, Ponikvar in Herbert za darila. — Sestra Rojnic je dobila nagrado. — Veseli smo bili na povratku naše podpredsednice Therese Marolt. Zelo sm jo pogrešale, ker je bila več tednov odsotna zaradi bolezni. Dobrodošla zmet nam!

Cenjene članice. Še nekaj tedencim imamo v tej jubilejni kampanji. Gotovo ne bomo ostale na sedanjem stališču. Bodite vsaj teliko predarne, da vpišete člane svoje družine in svoje sorodnike. Priporočati imate najboljše podporne in zavarovalničke ugodnosti po najnižji ceni. — Pred tridesetimi leti je bil postavljen temelj, skala, bratstvo, dobroteljne delovanje, katero se je pokazalo v stolnici slučajih. Stotine je dokazov samaritanskih del, ki jih je od svoje ustanovitve delila naša slavna Zapadna Slovenska Zvezza, ena najtrdnejših bratskih podpornih organizacij v tej dejstvu.

Torej na ogre, bratje in sestre. Širite to zanesljivo bratsko organizacijo med ljudstvo. S tem tudi vi storite delo dobrega Samaritana svetu bližnjemu. Dnevi materi Zapadni Slovenski Zvezzi pa v počast in spomin tridesetletnice njene ustanovitve.

S sesterskim pozdravom celokupnemu članstvu.

in uživijo v društvene razmere in tako ne bodo nekega dne reizkušeni prejeli vodstva društva v svoje roke.

Vesel vest vam imam sporočiti ki je ta, da smo v našem mladinskem oddelku prekorakilo številko sto. Kot mi je tajnik sporočil, imamo v našem mladinskem oddelku 103 članke, kar je prav lepo število, začenja naselbino. Sedaj se pa vprašajmo, komu gre zasluga za to? Kaj mislite bratje in sestre? Morda mnogi niti ne veste, da gre zasluga našemu tajniku M. Popoviču, ki je s prav malo izjemo, pridobil toliko novih članov. Če bi imel še nekaj tako vnetih pomagalcov okoli sebe in agitatorjev, kot je on sam, bi naše društvo prav getco odneslo v letošnji jubilejni kampanji prvo nagrado, pa čeprav je sosednje društvo Three Star v Chicagi, sedaj daleč pred nami. Cenjeni sobratje in sestre, še imamo nekaj tednov časa. Potrudimo se vsaj te zadnje dni, da bomo storili svojo delžnost. Vsaj vsak enega naj pridobi in tem pokažemo svojo dobro voljo ter ob enem storimo svojo delžnost do svojega društva in organizacije. Pravim delžnost, kajti vsak član in članica se mora zavedati, da je njegova delžnost gledati na to, da se število članskih društva in

Čas za božična darila je tukaj

Za Božič se bote spomnili svojih domačih z malim darom. V takem slučaju se vam priporočamo, da pošljete svoje denarne pošiljke potom nas. Denar dostavljamo točno brez vsakega odbitka na dom prejemnikov po pošti. Ob izidu te številke so bile naše cene:

Za 100 Dinarjev.....	\$ 2.55
Za 200 Dinarjev.....	\$ 5.00
Za 300 Dinarjev.....	\$ 7.20
Za 400 Dinarjev.....	\$ 9.60
Za 500 Dinarjev.....	\$11.65
Za 1000 Dinarjev.....	\$23.00

V ITALIJU:

Za 50 Lir.....	\$ 3.50
Za 100 Lir.....	\$ 6.50
Za 200 Lir.....	\$12.20

Pošljemo tudi v amerikanskih dolarjih. Za dnevne cene valutam glejte v dnevnik Am. Slovensec.

Vse pošiljatve naslovite na:

JOHN JERICH

1849 W. Cermak Road,

Chicago, Illinois

Edw. J. Bowen, neodvisni kandidat za kongres iz Poughkeepsie, ki je delal svoja kampanjska potovanja peš in je dejal, da ga bodo noge prinesle v kongres.

ENAJSTA ALI NOVEMBERSKA ŠTEVILKA LISTA "NOVI SVET"

Ta teden izide enajsta ali novemberška številka družinskega mesečnika "Novi Svet" s sledčo vsebino:

"DŽUNGEL - MOČVARA" (vodni članek); "PREGLED" (svetovnih dogodkov); "HITLERIZEM" (Hitlerjev obljubljeni početja); G. M.: "KOSOVO POLJE" (zgodovinska črtica); "NOVA ZORMANOVA POEZIJA" (Kratka ocena); "IZNAJDBE NIKOLE TESLE"; J. M. Trunk: "TIHE URE" (premisljevanja); Limbarski: "DENAR" (pesem); J. M. T.: "IZ NARAVE" (Posamezne vrste rastlinstva); Ivan Zorman: "IZSELJENEC" (pesem); "REV. P. SIMON LAMPE, O. S. B." (K dvojnemu zlatemu jubileju); "SLOVENSKI JEZIK"; "SLOVENSKI PIJONIR" (Opisovanje slov. naselbin in družin); J. J.: "PRI REVIZIJI KNJIG" (črtica); "KAJ SO MORMONCI?"; "DOM IN ZDRAVJE" (Pouk in nasveti); "ZA SMEH IN ZABAVO"; "SE VEDNO NOVICA?"; T. Brdar: "VELIKA LJUBEZEN" (Roman).

Tako gledajo doma na naš mesečnik "Novi Svet". Ako zna doma za morjen tako ceniti take vrste dela, koliko bolj ga moramo še le mi ameriški Slovenci, ker ta list je naša lastna, naš lastni otrok.

"NOVI SVET" vodi baš zdaj veliko kampanjo za svoje razširjenje. Bogate nagrade so razpisane za nove naročnike. Še posebne nagrade za stare in nove naročnike pa sta dva zanimiva zemljevida, ki jih dobri tudi vsak star naročnik, ki bo v tej dobi do 30. novembra 1938 celoletno naročnino obnovil. Isto jih dobri tudi vsak novi naročnik. Vsakdo, kdor ima namen da si ta list naroči, si naj naroči istega zdaj, da bo deležen teh nagrad. Kdor želi vse številke od prve naprej, jih še tudi lahko dobri, dokler so na razpolago.

Naročnino je poslati na: UPRAVA "NOVI SVET", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

— anything can happen, you know. Only seven weeks remain in which to do your stuff.

Come to the next meeting on Monday, November 21 and we will talk it over; the officers and members experienced in this line will be glad to lend you a hand, and you will get full credit and the commissions for your prospects enrolled.

My assignment was to "talk turkey" to you, so my parting "gobble, gobble" is for you to be our guest at the Turkey Party this Saturday evening.

(Aside: Forgive me, Chief, for drifting off the turkey subject to dwell on the Trail Blazers who are striving so diligently to enroll new members in the 30th Anniversary Campaign and otherwise doing much other good for lodge. My advice is that you members who claim to have a certain number of prospects lined up do not delay enrolling them until the final moment. If you have any prospects who promised to join, it is your duty to enroll them at once. To wait is dangerous for them and all concerned because it may be too late

Ali veste?

DA JE ZDAJ V TEKU VELIKA KAMPANJA
ZA MESEČNIK

"Novi Svet"

Kampanja se konča ta mesec 30. novembra 1938.

V tem času dokler traja kampanja, to je do 30. novembra, dobri vsak naročnik STAR ali NOV lepo na-

grado:

DVA KRSNA ZEMLJEVIDA

Eden od celega sveta, drugi od Združenih držav, obo vsebujejo zanimive podatke in informacije.

Ako še nimate v Vaši hiši tega zanimivega družinskega mesečnika "NOVI SVET", naročite si ga zdaj, da boste deležni imenovanih nagrad.

STANE SAMO \$2.00 NA LETO

Ako ste že naročnik tega lista, tedaj v tem času svojo naročnino obnovite, da dobite navedene nagrade.

NE PREZRITE TE UGODNE PRILIKE!

Naročnino se pošlje na:

Uprava "Novi Svet"

1949 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

Pratike

Našim čitateljem spočemo, da smo prejeli zalogo

Pratik za leto 1939,
in sicer obe vrsti

Blaznikovo

kakor tudi

Družinsko

Obe vrsti ste zelo zanimivi in ju

